

LUNDS UNIVERSITET

Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE

Höstterminen 2009

Läroarbetsutbildningen i musik

Daiana Corduneanu

Ensemblelärarens betydelse för en jämställd undervisning
En studie om elevers musicerande på gymnasiet estetiska program,
inriktning musik

Handledare: Ulrika Bohlin & Astrid Boström

Abstract

Title: The ensemble teachers importance for an equal education – A study of students musicality in the upper secondary schools aesthetic program, direction music

Author: Daiana Corduneanu

Keywords: gender, upper secondary school, instrumental distribution

The purpose of this paper is to study how music teachers look at the relation between gender and the choice of the instruments drums, bass, guitar and piano within the genres pop and rock. The goal is also to get an answer on how music teachers, with their ideas on male and female behaviour, create opportunities and obstacles while teaching. Four interviews have been carried out and the informants are music teachers working at an upper secondary school. These interviews are the foundation of this paper which represents a qualitative science method. All informants are working or have been working as ensemble teachers at a music program.

The results of the study show that there is a difference on how male and female teachers relate to gender while teaching. The informants are all more or less aware of the male domination on the instruments drums, bass, guitar and piano, but the female teachers engage themselves more by trying to inspire the female students to play an instrument. There is seldom a discussion concerning gender on the informants workplace and the reason seems to be that the uneven distribution of the instruments is not looked upon as a problem.

Sammanfattning

Titel: Ensemblelärares betydelse för en jämställd undervisning – En studie om elevers musicerande på gymnasiets estetiska program, inriktning musik

Författare: Daiana Corduneanu

Sökord: genus, gymnasieskola, instrumentfördelning

Syftet med detta arbete är att undersöka musiklärares syn på förhållandet mellan genus och val av instrumenten trummor, bas, gitarr och piano inom pop- och rockgenren. Målet är även att få svar på hur musiklärare, med sina idéer om manligt och kvinnligt, skapar möjligheter och hinder i undervisningen. Fyra intervjuer av musiklärare på gymnasiet har genomförts, vilket innebär att forskningsmetoden är kvalitativ, och är underlaget för denna uppsats. Samtliga informanter jobbar eller har jobbat som ensemblelärare på ett musikprogram.

Resultaten av undersökningen visar att det är skillnad mellan hur manliga och kvinnliga lärare förhåller sig till genus i undervisningssammanhang. Informanterna är alla mer eller mindre medvetna om den manliga dominansen bland instrumenten trummor, bas, gitarr och piano, men de kvinnliga lärarna engagerar sig mer och försöker på egen hand inspirera sina kvinnliga elever till att spela ett instrument. Det diskuteras sällan frågor som rör genus på informanternas arbetsplatser och anledningen ligger i att instrumentens ojämna fördelning inte ses som ett problem.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
Arbetets upplägg	2
2. Syfte	3
2.1 Forskningsfråga	3
3. Teoretisk bakgrund	4
3.1 Olika begrepp inom genus	4
3.3 Pojkar/män och flickor/kvinnor	5
3.4 Genus och musik	6
3.5 Styrdokument.....	7
4. Metod	10
4.1 Val av metod.....	10
4.2 Val av informanter	11
4.3 Genomförande	11
4.4 Val av dokumentationsverktyg.....	11
4.5 Analysmetod.....	12
4.6 Etiska överväganden	12
5. Resultat	13
5.1 Instrumentfördelning	13
5.2 Genreval	14
5.3 Val av instrument	14
5.4 Elevernas förhållningssätt till manligt och kvinnligt	15
5.5 Genusdiskussioner	16
5.6 Kvinnlig och manlig lärare	17
6. Resultatdiskussion	18
Slutsats	20
Framtida undersökningar	21
Referenser	23
Litteratur	23
Internetreferenser	24
Styrdokument.....	24
Bilagor	25
Bilaga 1	25
Bilaga 2	27

1. Inledning

Mitt första steg in i musikvärlden tog jag som sjuåring tillsammans med blockflöjten som tre år senare ledde mig vidare till kulturskolan i Malmö. Kulturskolan erbjöd barn tillsammans med deras föräldrar att komma till deras ”öppet hus” och pröva på de instrument som det gavs undervisning i. Sedan fick barnen rangordna tre instrument som de helst ville spela. Mitt första val blev saxofon. På andra plats kom gitarren och sist ackordeon. Eftersom min mamma tyckte att ackordeon var ett så vackert instrument så fanns det med som ett alternativ. Jag fick börja spela ackordeon och gjorde det i nio år. Idag står det oanvänt i ett rum och dammar. Detta berodde på mitt intresse för sången. Efter grundskolan började jag högstadiet på Austenborgsskolan som har en musiklinje. Där var det i första hand sången som var roligast, men mitt intresse för elbasen blev väldigt stort. Jag kände mig cool som basist och spelade ofta bas på lektionerna när det blev för många sångerskor som tävlade om mikrofonen. I årskurs 9 var det dags att bestämma sig för vilken gymnasielinje man ville fortsätta sina studier på. För mig var det naturligt att söka till musiklinjen på Heleneholms gymnasium. Huvudinstrumentet fick bli sång eftersom jag kände mig säkrast som sångerska. De flesta killar som spelade bas och som skulle söka som basister var mycket bättre än mig, tänkte jag, vilket avskräckte mig från att söka som basist. Hur jag visste det då är idag ett mysterium.

Inspirationen till mitt examensarbete kom ur ett samtal med en god vän. Vi talade om en handledare som efter en gitarrlektion hade kommenterat en kvinnlig elev. Handledaren sa att tjejer inte kan spela gitarr eftersom det är genetiskt svårare för dem att göra det. Detta väckte irritation hos mig och jag ville genast ta reda på hur instrumentfördelningen ser ut på skolor och vad som påverkar elevernas val.

Tittar man tillbaka i historien kan man se att kvinnor alltid har spelat instrument, men det har funnits olika faktorer som påverkat vilka instrument som kvinnorna fick spela. Redan under antiken fanns traditioner som präglade kvinnors och mäns musicerande. Kvinnor spelade oftast på svagt klingande instrument i hemmamiljöer medan männen spelade trumpet och horn i krigiska sammanhang och för världsliga härskare (Öhrström & Ramsten, 1989). Männen syntes och hördes mest.

Under renässansperioden i Europa kan man tydligt se att det fortfarande rådde klara riktlinjer angående vad som var kvinnligt och manligt. I ’Musikalischer Almanach’ kunde man 1784 läsa hur löjligt det ser ut med en kvinna som spelar kontrabas i krinolin eller en fiolspelande kvinna med vida, flaxande ärmor eller en som blåser horn i hög peruk” (Öhrström & Ramsten, 1989).

Idag studerar jag på Musikhögskolan i Malmö och har sång som huvudinstrument och pop/rock som genreinriktning. Hirdman (2007) nämner att människor i alla tider har tyckt om att kategorisera världen och dela upp saker, företeelser och människor. Man grupperar, man tittar på det som hör ihop och man skiljer ut, något som Hirdman menar kan appliceras på vissas tankesätt rörande genusfrågor. Mitt mål med denna undersökning är inte bara att få ett svar på mina forskningsfrågor utan även att kritiskt granska mig själv som framtida lärare i frågor som rör genus i skolans musikundervisning.

Arbetets upplägg

I kapitel två beskriver jag mitt syfte med detta arbete och vad jag vill ha uppnått vid slutförandet av min undersökning. Det är även här jag presenterar min forskningsfråga som är grunden för hela mitt arbete. Vidare i teorikapitlet beskriver jag, med hjälp av litteratur, olika begrepp inom genus, skillnader/likheter mellan kvinnor/flickor och män/pojkar i framförallt skolsammanhang, val av instrument och styrdokumentet som varje gymnasieskola ska jobba efter.

I metodkapitlet informerar jag om vilken metod jag har valt i mitt arbete och om tillvägagångssättet i valet av informanter. Hur mina intervjuer genomfördes och analysen av dem finns även beskrivet här.

I kapitel fem redovisar jag resultaten av mina intervjuer med beskrivningar och citat av informanternas svar. Slutligen, i resultatdiskussionen, analyserar jag mina resultat i förhållande till de teorier som presenterats i kapitel tre och min forskningsfråga.

2. Syfte

Mitt mål med denna undersökning är att ta reda på hur instrumentfördelningen mellan killar och tjejer ser ut på gymnasiets estetiska program, inriktning musik i Skåne. Jag har begränsat min undersökning till genren pop och rock och koncentrerar mig framförallt på instrumenten trummor, bas, gitarr och piano. När ordet instrumentalist används så utesluter jag instrumentet sång. Vidare vill jag, utifrån lärarnas perspektiv, få en inblick i ensembleundervisningens utformning. Hur ser lärarna på elevernas val av instrument och gör de något för att påverka det? Det är viktigt för mig som musiklärare att vara medveten om mitt sätt att undervisa och hur jag bemöter mina elever. Med hjälp av enkäter som jag skickar ut till de som ansvarar för de estetiska programmen, inriktning musik, på gymnasieskolor i Skåne vill jag få information om hur instrumentfördelningen ser ut mellan killar och tjejer idag. Som en komplettering till enkätundersökningen utför jag fyra intervjuer med ensemblelärare. Dessa intervjuer är tänkta att ge en klar bild av lärarnas tankar kring genus i musikundervisningen och hur de kan tänkas påverka undervisningen.

2.1 Forskningsfråga

För att precisera mitt syfte presenterar jag här min forskningsfråga vilken är utgångspunkt för denna undersökning.

- Hur ser lärarna på förhållandet mellan genus och val av instrument inom pop- och rockgenren?
- Hur kan lärare i musik, med sina idéer om manligt och kvinnligt, skapa möjligheter och hinder i undervisningen?

3. Teoretisk bakgrund

I följande kapitel kommer jag att presentera litteratur som ur olika infallsvinklar belyser mitt problemområde.

3.1 Olika begrepp inom genus

Jag tänker inleda med att förklara några begrepp som är bra att känna till och som är relevanta för min undersökning.

Ordet genus kommer från engelskans *gender*. Som könsteoretiskt begrepp syftar det på det sociala och kulturella kön en människa formas till. Med ett genusperspektiv lyfter man fram idéer och föreställningar om vad som anses vara manligt och kvinnligt. När man utför genusforskning undersöker man hur våra idéer om manligt och kvinnligt skapar möjligheter och hinder inom olika områden (Hedlin, 2006). Jämställdhet handlar om förhållandet mellan kvinnor och män, det vill säga att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, skyldigheter och rättigheter inom livets alla väsentliga områden (NE, 2009).

I Nationalencyklopedin (2009) finner man denna förklaring för begreppet genus:

genus, begrepp inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning och teoribildning som används för att förstå och urskilja de föreställningar, idéer och handlingar som sammantagna formar människors sociala kön. Begreppet genus infördes i forskningen i början av 1980-talet och har ersatt samt utvecklat tänkandet kring begreppet könsroll. Termen genus (engelska *gender*) används som benämning på den sociala process som tillskriver såväl människor som symboliska förhållanden och institutioner kollektiva s.k. könsegenskaper, dvs. manligt och maskulint resp. kvinnligt och feminint (NE, 2009).

Begreppet genus används för att betona relationen mellan könen, det vill säga uppfattningar, normer och idéer om kön. Begreppet används även som ett redskap för att studera vad som uppfattas som manligt och kvinnligt (NE, 2009).

Ordet kön avser den biologiska könstillhörigheten och det könet beror på vilken typ av könsceller individen producerar (NE, 2009). Hirdman (2007) myntade begreppet genussystem. Genussystemet är användbart för att understryka och problematisera begreppet genus. Det är som ett dynamiskt system som ger upphov till ett slags mönstereffekter och regelbundenheter. Genussystemet är en ordningsstruktur av kön. Systemet består av två logiker:

1. Isärhållandets tabu: manligt och kvinnligt bör inte blandas.
2. hierarkin: det är mannen som är norm.

Dessa två logiker kan uppfattas som ett gammaldags tänkande, men många agerar enligt dessa två logiker trots att de anser sig själva inte göra skillnad på vad som anses vara typiskt manligt och kvinnligt. Det positiva är att många strävar efter ett jämställt samhälle och att vi verkar vara på väg i rätt riktning.

Hirdman nämner även genuskontraktet. Genuskontraktet kan ses som kulturella ”överensstämmelser” om hur män och kvinnor ska vara, vem som ska göra vad, skyldigheter och rättigheter, vilken arbetsfördelning som anses mest naturlig och så vidare. Ordet kontrakt används inte för att det är en överenskommelse utan det har ärvts från tidigare generationer. Det är mer av ett tvång (Hedlin, 2006).

Ty vad begreppet vill ringa in är det strukturella tvång som båda kön tyngs under, som av ett gemensamt ok de inte kan ruska av sig – samtidigt som det antyder möjligheter till förhandling, men också en förståelse av upplevda fördelar av den styrda överenskommelsen. Ett begrepp för att ta bort den konstruerade motsättningen mellan ”struktur” och ”aktör” och istället klistra ihop dem, låsa dem till varann (Hirdman, 2001).

Genuskontraktet visar på tydligt seglivade traditioner som vi idag försöker skaka av oss. Ett exempel på dessa traditioner är att kvinnor är mjuka och har en kommunikativ förmåga och att män är hårda och tänker konstruktivt (www.monster.se).

3.3 Pojkar/män och flickor/kvinnor

”Man föds inte till kvinna, man blir det”. Detta begrepp myntades av den franska filosofen Simone de Beauvoir (Nihlén & Nilsson, 2006) som menar att killar och tjejer under sin uppväxt och resten av livet lär sig hur man ska vara som kille och tjej.

För att klara sig socialt och emotionellt börjar man redan som barn att dras till grupper i vardagslivet där man passar in. Den sociala strukturen i samhället påverkar pojkar och flickor till att inta en viss positionering i livet. Indelningen av kategorierna manligt och kvinnligt träder in i barns liv väldigt tidigt bland annat genom lek och sagor (Davies, 2003).

Det har genom åren genomförts många observationsundersökningar av klassrumsundervisning som har visat att pojkar dominerar undervisningen. Dessa undersökningar har genomförts av bland andra Bjerrum-Nielsen och Larsen (1985), Brophy och Good (1974), Einarsson och Hultman (1985), Ericsson och Rudberg (1982) och Wernersson (1977). Man fann att orsaken till pojkarnas dominans beror på att de får mer uppmärksamhet av lärarna. Denna uppmärksamhet är både positiv, vid beröm av läraren, och negativ, vid utskällning av läraren. Pojkarna tar även mer uppmärksamhet genom att kommentera mer under lektionen. Undervisningsmaterialet är mer anpassat till pojkar och deras intressen. Pojkarnas svar och kommentarer tas oftare upp för vidare diskussion (Ganetz, 1991).

Det finns självklara biologiska skillnader mellan män och kvinnor men även sociala och kulturella föreställningar om vad som är manligt och kvinnligt. Dessa föreställningar påverkar våra tankesätt och beteenden. Man kan inte bortse från att uppfostran och samhällets påverkan ser olika ut beroende på personens kön. Många gånger uppfattas det manliga beteendet som normgivande och självklart (Lilliestam, 2006). Det sker ofta en indelning, efter kön, av yrken, aktiviteter och sätt att kommunicera. Enligt genusforskaren Hirdman (2007) värderas de manliga aktiviteterna högre.

I reportaget ”En riktig man är dålig i skolan” (Ax, 2009) nämner Ekström, ordförande för Delegationen för jämställdhet i skolan, Deja, att: ”Vi måste sluta uppfostra barnen in i en inrutad förutbestämd roll”. Enligt Ekström handlar jämställdhetsarbetet om ett frigörelseprojekt där varje människa ska få vara sig själv och inte bli uppfostrad till en förutbestämd roll. I sin helhet handlar reportaget om att pojkars betyg är mycket sämre i jämförelse med flickornas och att det alltid har sett ut så. Man tar upp flera faktorer som kan vara anledning till denna skillnad. Ett exempel är att flickor har en tidigare biologisk utvecklingskurva samtidigt som pojkar utvecklar arbetsminnet senare. Eriksson, sekreterare från Deja, tar upp ytterligare några orsaker till att pojkarna presterar sämre. Ett exempel är att maskulinitet och att vara flicka inte går ihop och där skolan ses som feminin. I detta fall leder det till att pojkarna vill vara okvinnliga och därmed dåliga i skolan. Andra anledningar kan vara att det inte anses vara coolt att plugga, att man är rädd för att misslyckas och att man därför lika gärna kan strunta i att försöka.

Sist nämns förväntningarna och då menar Eriksson både pojkarnas förväntningar på sig själva och omgivningens (Ax, 2009).

3.4 Genus och musik

Estetiska inslag har funnits länge i den svenska skolan i form av till exempel sång. I början av 1900-talet och i flera år framåt var musikundervisningen framförallt klassiskt inriktad, men även med inslag av svensk folkmusik. Inte förrän på 1970-talet introducerades andra genrer på gymnasieskolorna (Karlsson, 2002). År 1992 infördes det estetiska programmet, en treårig utbildning (GY 2000:05).

Kommersialiseringen av bland annat visor och det som vi idag kallar för schlagers kom till Sverige redan i början av 1900-talet. Under 1950-talet gjorde rockmusiken sin entré i Sverige vilket mottogs med blandade känslor. Rockmusiken ansågs vara ungdomarnas musik. Den anspelade alltför öppet på sex, enligt den äldre generationen, och associerades med ungdomsbrottslighet vilket skrämde föräldrarna. De första rockbanden som bestod av endast kvinnliga instrumentalister började dyka upp på 1960-talet. Deras genomslagskraft i jämförelse med mansdominerade band var inte lika stark i Sverige. Det berodde bland annat på att det nästan bara var män som satt på de viktiga posterna inom popmusikbranschen. De kvinnor som ville ta sig in i branschen var tvungna att göra det på männens villkor. Veckopressen var en annan orsak till den mansdominerade popmusikbranschen. De riktade sig till den kvinnliga publiken och därför var den kvinnliga popmusiken inte lika populär som den manliga (Malmström, 1996).

När man tittar på genreindelningen mellan killar och tjejer menar Ganetz (1991) att tjejer har lättare att hantera rollen som mjuk och intim singer-songwriter än som tuff, aggressiv och utagerande rocktjej. Vissa genrer som black metal, death metal och hiphop har få kvinnliga anhängare och utövare vilket till största del beror på genrernas aggressiva, råa och ibland kvinnofientliga texter.

Enligt Lilliestam (2006) brukar en del tjejer välja att spela i band med enbart kvinnliga medlemmar. Detta kan bero på att killarna har ett hårdare och mer konkurrenspräglade beteende. Kruse (2002), mediaforskare, har funnit att tjejer och killar beter sig på olika sätt när de musicerar ihop. Hon nämner bland annat att killarna lär sig låtar på gehör och pratar mycket i tekniska termer medan tjejer fokuserar mer på texter och har ett mindre intresse för utrustning. Killar kan ibland se tjejer som ett hot mot deras manliga gemenskap på grund av att tjejer inte tar manliga beteenden och normer för givna (Lilliestam, 2006).

I media får man ofta bevittna skillnaderna mellan kända manliga och kvinnliga personer. En manlig kändis får inte frågor om det faktum att han är man med undantaget om han utövar ett yrke som anses vara mer kvinnligt. Kvinnor får däremot ofta frågor om hur det är att vara kvinna. Inom musikbranschen kan vi finna många exempel på särskiljning mellan manligt och kvinnligt. Ett exempel är att band med enbart manliga medlemmar benämns kort och gott "band". Har man däremot ett band bestående av endast kvinnor kallas de för ett "tjejband". Det är alltså den manliga normen som gör att det oftare poängteras att kvinnor är kvinnor än att män är män. Enligt normen är mannen den vanliga människan och kvinnan undantaget (Nihlén & Nilsson, 2006).

Vid många tillfällen har kvinnliga musiker inte tagits upp i musikhistorien. De har stått i bakgrunden av männen ofta i rollerna som hustrur (Lilliestam, 2006). Men det har funnits gott om kvinnliga musiker. Om vi håller oss inom pop- och rockgenren och kvinnliga instrumentalis-

ter från mitten av 1900-talet fram till idag kan man bland annat nämna band som Belle Stars (80-talet), Birtha (slutet av 60- och 70-talet), Fanny (60- och 70-talet), Girlschool (80-talet) med flera (Hedin, 1984).

Vid standardiserade tester, som nämns av Shuter-Dyson och Gabriel (1981), hade man som syfte att mäta musikalisk förmåga. Man fann inte någon säkerställd skillnad i musikalisk förmåga mellan pojkar och flickor. Trots detta finns det klara skillnader i de villkor män och kvinnor arbetar inom musikområdet (Karlsson, 2002). Ett exempel är att kvinnor inte har haft samma tillgång till högre musikutbildning och musikutövande som män (Öhrström, 1989).

Green (1997) gjorde en undersökning av lärarnas tänkande om elevers musikalitet. Den visade bland annat en tendens av att lärare behandlade flickor och pojkar på olika sätt. Lärarnas uppfattning om pojkars och flickors musikaliska talang innebär att de gör en tydlig åtskillnad mellan feminina och maskulina stilar, och också mellan flickors och pojkars musikaliska förhållningssätt. Lärarna ansåg att föräldrarna har en stor inverkan på sina barns uppfattningar av deras musikaliska förmåga. Föräldrar behandlar ofta pojkar annorlunda än flickor, oftast med större tyngd på prestationer och framgång (Karlsson, 2002).

Det finns gamla uppfattningar om vilka instrument som är typiskt kvinnliga eller manliga som tydliggörs när elever väljer instrument i musikskolan. Elevers val av musikstil och instrument styrs i hög grad av stereotypa föreställningar om vad som anses passa för tjejer och killar. Enligt Green (1997) undviker barn att välja instrument från det andra könets "territorium". De begränsas av de genuskonnotationer, associationer, som olika genre och instrument har. En annan orsak till barns val av instrument, enligt Abeles och Porter (1978), ligger hos föräldrarna. Föräldrarnas uppfattningar om vilka instrument som var passande för deras dotter eller son påverkade barnens genusuppfattningar och därmed deras val av instrument (Karlsson, 2002).

Vid pojkars och flickors utvecklande av könsroller kan det vara jobbigt att överskrida genusgränsen genom att till exempel välja ett instrument som anses vara manligt respektive kvinnligt. Enligt ett antal studier av bland andra Damon (1970), Best (1983) och Thorne, (1986) beror detta på deras rädsla för att deras vänner ska reagera negativt. Socioekonomisk status har också visat sig påverka vilka barn som spelar ett instrument på kommunala musikskolor. Det är ungefär dubbelt så vanligt att barn till tjänstemän och akademiker studerar vid en kommunal musikskola än barn till arbetare (Karlsson, 2002).

3.5 Styrdokument

Den senaste läroplanen (Lpf 94) för gymnasieskolan och de övriga frivilliga skolformerna trädde i kraft den 1 juli 1994. I skollagen anges skolans grundläggande uppdrag om de övergripande målen för skolans verksamhet. Läroplanen anger skolans värdegrund, grundläggande riktlinjer och mål. De styrdokument som anger kraven i utbildningen är program mål, kursplaner och betygskriterier. Varje kommun ska fastställa en skolplan.

I skollagen, på nationell nivå, kan man läsa följande om jämställdhetsarbetet:

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan:

1. främja jämställdheten mellan könen samt
2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden

I Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) kan man läsa följande om genus:

En likvärdig utbildning

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt (Lpf 94).

Under rubriken för riktlinjer som lärarna ska följa nämns bland annat att lärarna ska:

se till att undervisningen till innehåll och uppläggning speglar både manliga och kvinnliga perspektiv (Lpf 94).

Övrigt som nämns är att ”skolan har en viktig uppgift när det gäller att förmedla och hos eleverna förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på” (Lpf 94, s.3) och då nämns bland annat jämställdhet mellan kvinnor och män. Man tar även upp att ”ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön” (Lpf 94, s.3).

I styrdokumentet för det estetiska programmet beskrivs bland annat musikämnet som helhet. Där nämns ämnets syfte, karaktär och uppbyggnad. Ämnet musik består av elva kurser. Kurserna instrument/sång (inså) är uppdelade i tre nivåer där nivå 1 är avsedd för nybörjare. Eleven har här möjlighet till att välja två eller tre instrument. Kursplanerna för instrument/sång är skrivna för att passa alla elevkategorier, genreinriktningar och instrument. Kurserna ensemble A och B bygger på varandra och kurs B är valbar. Under ensemblelektionerna får eleverna möjlighet att sjunga och musicera tillsammans. Den sociala gemenskapen och musikaliska lyhördsheten är något som kursen inbjuder till.

Vad jag har upptäckt är att det i styrdokumentet för det estetiska programmet inte nämns något om jämställdhetsarbetet för utbildningen. Däremot står det väldigt klart och tydligt om det i både skollagen och läroplanen.

Mål för ensembleundervisning inom ramen för det estetiska programmet är:

Mål för kursen

Kursen skall ge grundläggande instrumentala eller vokala färdigheter i ensemblespel eller sång. Kursen skall också stimulera samspels- och samarbetsförmåga inom en ensemble samt ge grundläggande kunskaper om repertoar och stilarter. Därutöver skall kursen vara inriktad mot olika genrer eller ensembleformer.

Mål som eleverna skall ha uppnått efter avslutad kurs

Eleven skall
kunna anpassa sitt musicerande i ensemblesammanhang
kunna musicera tillsammans med andra och i övrigt kunna samarbeta vid musikutövning
ha kännedom om olika ensembleformer eller olika genrer (GY 2000:05)

Dessa mål är väldigt klart formulerade. Frågan man måste ställa sig själv, eftersom jämställdhetsarbetet inte framgår i målen, är om alla elever ges en möjlighet till att uppnå dessa mål för ensemblekursens verksamhet på ett jämställt sätt. Detsamma gäller målen för kurserna i Instrument/sång nivå 1.

Mål för kursen

Kursen skall ge grundläggande kunskaper om hur ett m usikinstrument eller sångrösten kan användas till skapande. Kursen skall även ge grundläggande övning i instrumentteknik och memoreringsförmåga samt enkel not- och gehörsspel. Kursen ska också ge kännedom om instrumentets konstruktion och egenskaper respektive röstens fysiologi. Dessutom skall kursen ge kunskaper om grundläggande principer för interpretation.

Mål som eleverna skall ha uppnått efter avslutad kurs

Eleven skall

kunna musicera på en grundläggande nivå

kunna instudera enkla musikstycken

känna till grundprinciper för gehörssång/spel och improvisation

känna till instrumentets konstruktion och röstens fysiologi (GY 2000:05)

I ”Mål för kursen” nämns inget om jämställdhet eftersom man i läroplanen tar upp dessa frågor. Läroplanen ligger som grund för genomförandet av målen för varje kurs.

Skillnaden mellan kurs 1, 2 och 3 är att det sker mer fördjupning i de redan presenterade målen. De nämner även genrebredd, tolkning av olika musikstilar och att kunna framföra musik för åhörare.

JämO (Jämställdhetsombudsmannen) arbetar med bland annat skolfrågor och har gett ut handböcker för arbete med jämställdhet på skolor.

Det är skolans uppgift att öka elevernas livsutrymme, inte att begränsa det. Ett stort livsutrymme innebär att var och en obehindrat kan göra egna val inom många olika områden. Ett litet livsutrymme innebär att den individuella valmöjligheten begränsas, inte bara genom formella förbud, utan även genom andras förväntningar och kulturens idéer om vad som passar sig för en flicka/kvinna respektive pojke/man (Hedlin, 2006).

Ordet livsutrymme syftar till att ge pojkar och flickor lika stort utrymme till valfrihet. Som lärare bör man undvika eventuella förväntningar på sina elever och granska sitt sätt att bemöta manliga och kvinnliga elever.

4. Metod

I följande kapitel tänker jag presentera vilken metod jag har valt att använda mig av i min undersökning. Jag kommer även att beskriva hur jag genomfört min undersökning, valt informanter och dokumentationsverktyg. Slutligen presenteras min analysmetod och hur de etiska aspekterna beaktas.

4.1 Val av metod

Jag valde att utföra min undersökning på gymnasieskolornas estetiska program, inriktning musik, för att eleverna genomför instrumentval inför och i vissa fall under utbildningen. En annan anledning är att jag har ett intresse för genusfrågor och i framtiden skulle vilja jobba på ett gymnasium som musiklärare.

Min ursprungliga tanke var att endast utföra en enkätundersökning. På grund av att enkäten bestod av en del ledande frågor och för att frågorna inte gav informanterna möjlighet till fördjupade svar, räckte det inte som underlag för min forskning. Jag valde därför att i min undersökning i första hand använda mig av intervjuform. Enkäten bestod av frågor med både hög och låg grad av strukturering. Detta innebar att frågorna var konstruerade så att de gav informanterna både ett litet och ett stort utrymme att svara inom. Jag valde att utföra fyra intervjuer med lärare på olika gymnasieskolor med estetiska program, inriktning musik. Intervjun bestod främst av frågor med hög grad av strukturering. Min undersökning är i första hand kvalitativ eftersom enkäten fyller en mindre funktion i min forskning än intervjuerna. I den kvantitativa metoden används, enligt Patel och Davidsson (2003), statistik som ett verktyg för att ordna, beskriva, bearbeta och analysera data. Med den kvalitativa metoden krävs ständig reflektion och syftet är att få en djupare kunskap om något, till exempel den intervjuades tankar och erfarenheter av ett fenomen (Patel & Davidson, 2003).

Anledningen till att jag valt enkätform till min undersökning är för att på ett enkelt sätt få statistisk information om antalet elever och instrumentfördelning på gymnasieskolor. Med enkäter kan jag nå ut till fler informanter. Intervjuerna är en fördjupning och fortsättning på de frågor som tidigare skickats ut i form av enkäter.

Det finns många olika variationer och kombinationer av kvantitativ och kvalitativ forskning. Enkätformen är en kvantitativ forskningsmetod (Patel & Davidson, 2003), men eftersom jag även valt att ställa frågor där informanten fått formulera sina svar med egna ord blir undersökningen även kvalitativ. Intervjuform är en kvalitativ metod. I båda fallen är det vanligt att de inledande frågorna är neutrala. Min enkät inleds med två frågor av det kvantitativa slaget. De består inte av fasta svarsalternativ eftersom jag är ute efter exakt antal elever för varje skola. Resterande två frågor är kvalitativt inriktade. Jag har genomfört standardiserade intervjuer där jag ställde likalydande frågor i samma ordning till varje intervjuperson. Detta val gjorde jag för att i efterhand kunna jämföra och generalisera. Det är viktigt att formulera sina frågor korrekt och undvika till exempel ledande och långa frågor. Man bör även använda sig av ett språk som mottagaren förstår så att frågorna inte missuppfattas (Patel & Davidson, 2003). Detta har jag försökt att ta i beaktande när jag formulerat mina intervjufrågor och utfört mina intervjuer.

4.2 Val av informanter

Jag har valt att intervjua fyra personer som arbetar som ensemblelärare eller instrumentallärare på gymnasium med estetiskt program, inriktning musik, i Skåne. Samtliga skolor som informanterna arbetar på ligger i storstäder. Två av informanterna har, under samma period som jag, studerat på Musikhögskolan. Jag kontaktade alla informanter via e-post efter att ha besökt deras respektive arbetsplats hemsida. Hälften av informanterna är män varav en har mer erfarenhet av musikläraryrket. Resterande två informanter är kvinnor med samma indelning av yrkeserfarenhet som männen. Alla informanter arbetar på skolor som har ingått i min enkätundersökning. Eftersom min frågeställning inriktas på lärarnas syn på förhållandet mellan genus och val av instrument inom pop- och rockgenren faller det sig naturligt att informanterna är både av kvinnligt och manligt kön.

I mitt val av informanter för min enkätundersökning sökte jag efter personer med kunskap om antalet elever och instrumentfördelning på skolorna. Det resulterade i ett utskick till de ansvariga för de estetiska programmen, inriktning musik. Ett litet antal av enkätsvaren har jag fått in från ensemblelärare på skolorna med anledning av att de programansvariga led av tidsbrist.

Det är viktigt att poängtera att i många av frågorna utgår informanterna från sina egna upplevelser, erfarenheter, åsikter och tankar kring genus och val av instrument. Man ska inte ta för givet att andra inom samma yrkesgrupp hade gett samma svar på mina intervjufrågor (se bilaga 2).

4.3 Genomförande

I mars 2009 påbörjade jag mitt arbete med att formulera mina enkätfrågor. När jag hade färdigställt enkäten hade jag totalt fyra frågor. Med hjälp av internet fortsatte jag sedan mitt arbete med att söka efter vilka gymnasieskolor min undersökning skulle omfatta. För att minska bortfallet valde jag att begränsa mitt utskick av enkäter till skolor med estetiska program i Skåne. Enkäterna skickades via e-post till totalt tolv gymnasieskolor. Det krävdes flera påminnelser och telefonsamtal för att få in svaren. Resultatet av utskicket blev åtta svar, det vill säga bortfallet blev fyra skolor.

Intervjuerna ägde rum under oktober månad, 2009. Tillsammans med informanterna valde jag ut tid och plats för intervjuernas genomförande. Tre intervjuer genomfördes på tre olika caféer och en på informantens arbetsplats. Det tog ungefär 20 minuter att genomföra varje intervju. Längden på intervjuerna varierade lite på grund av följdfrågor och diskussioner som uppstod under tiden. Jag formulerade frågor utifrån mitt syfte (se bilaga 2) och genomförde två provintervjuer. Intervjun består av totalt tolv frågor (se bilaga 2) och informanterna fick aldrig se frågorna eftersom de användes av mig endast som stöd under intervjun. Frågorna skulle vara relevanta för min undersökning och forskningsfråga. Enligt Patel och Davidson (2003) ska konversationen ledas framåt till ett meningsfullt samtal och intervjuaren ska hålla en så neutral roll till ämnet som möjligt.

4.4 Val av dokumentationsverktyg

Enkäterna konstruerades i Microsoft Word och skickades via e-post till informanterna. Jag använde mig av ett dokument så att informanterna kunde fylla i sina svar direkt i enkäten. Enkätsvaren skickades till min e-postadress.

Under intervjuerna använde jag mig av en Zoom H2, som är en digital inspelningsapparat. Fördelen att spela in intervjuerna är att informanternas svar registreras direkt. En nackdel kan

vara att inspelningsapparaten kan påverka de svar man får eftersom informanterna kanske vill framstå som mer logiska och vågar inte vara lika spontana i sina svar (Patel & Davidson, 2003).

4.5 Analysmetod

När alla intervjuer var genomförda och inspelade följde transkriberingen av rådatan (intervjuerna). Först lyssnade jag igenom alla intervjuer och valde ut vilka avsnitt jag ville ha nedtecknade ordagrant med till exempel pauser och betoningar. Enligt Thomsson (2002) är det viktigt att lyssna på det samspel som sker i intervjuerna mellan intervjuaren och informanterna och analysera utifrån de frågor som intervjuaren ställer till sig själv.

- Vad är det som händer i intervjun?
- Vad är det som sägs och hur kan man förstå det?
- Finns det saker som kommer upp på grund av deltagarens vilja att göra intervjuaren nöjd?

Efter att ha transkriberat alla intervjuer, lyssnat igenom dem flera gånger och analyserat dem så väntar författandet av resultatkapitlet.

Den text man till slut presenterar är resonerande och rör sig kring teman som man fiskat upp och reflekterat över. Inga resultat fastslås eller ses som absoluta. Det man presenterar är mer att betrakta som en berättelse som man skapat utifrån alla de berättelser som intervjudeltagarna givit i det samspel som vi kallar intervjuer (Thomsson, 2002).

Thomsson (2002) menar att uppgiften blir att beskriva min förståelse av de tolkningar som gjorts till de mest sannolika tolkningar. Här har jag chansen att väcka nya frågor och ge läsaren ny kunskap.

4.6 Etiska överväganden

Alla informanter som ingår i min undersökning behandlas konfidentiellt. Detta innebär att endast jag har information om vilka som deltagit i min enkätundersökning och mina intervjuer. Jag kommer även att avstå från att nämna vilka skolor som har medverkat i min enkätundersökning och vilka skolor intervjupersonerna arbetar på.

Jag har valt att ge informanterna namn efter alfabetets första fyra bokstäver.

Informant A: Manlig instrumentallärare med tidigare lärarerfarenhet av undervisning i kursen ensemble.

Informant B: Kvinnlig ensemblelärare med en längre tids yrkeserfarenhet som lärare.

Informant C: Manligt ensemblelärare med en kortare tids yrkeserfarenhet som lärare.

Informant D: Kvinnlig ensemblelärare med en kortare tids yrkeserfarenhet som lärare.

Samtliga informanter undervisar även i andra ämnen relaterade till musik än de som nämns ovan.

Vid min presentation av min undersökning och min förfrågan om deltagande i intervjuer och enkätundersökning informerades informanterna om att de, och den skola de arbetar på, behandlas konfidentiellt.

5. Resultat

I följande kapitel redovisar jag de resultat som har framkommit av mina intervjuer. Jag har valt ut de transkriberade delarna av intervjuerna som är relevanta för min undersökning och som relaterar till mitt syfte om hur lärarna ser på förhållandet mellan genus och val av instrument inom pop- och rockgenren.

5.1 Instrumentfördelning

Jag valde att inleda mina intervjuer med en presentation av hur instrumentfördelningen (av trummor, bas, gitarr och piano) mellan eleverna ser ut på respektive informants arbetsplats. Informationen fick jag från den enkätundersökning som från början skulle utgöra min forskning. Denna presentation var till för att ge informanterna en klar bild av elevernas val av instrument.

Nedan presenterar jag det totala antalet elever på musikprogrammen där informanterna arbetar. Jag visar även hur många tjejer respektive killar som studerar på programmet och hur instrumentfördelningen är uppdelad mellan dem.

Gymnasiet där informant A arbetar

Totalt 136 elever på musikprogrammet

84 tjejer respektive 52 killar

77 tjejer spelar trummor, bas, gitarr och piano respektive 52 killar

Gymnasiet där informant B arbetar

Totalt 151 elever på musikprogrammet

78 tjejer respektive 73 killar

29 tjejer spelar trummor, bas gitarr och piano respektive 58 killar

Gymnasiet där informant C arbetar

Totalt 56 elever på musikprogrammet

24 tjejer respektive 32 killar

4 tjejer spelar trummor, bas, gitarr och piano respektive 20 killar

Gymnasiet där informant D arbetar

Totalt 131 elever på musikprogrammet

53 tjejer respektive 78 killar

25 tjejer spelar trummor, bas, gitarr och piano respektive 71 killar

Upplägget för instrumentalundervisningen på informanternas arbetsplatser ser lite olika ut. På en utav skolorna har eleverna två instrument där undervisningstiden är jämt fördelad mellan instrumenten i årskurs ett och två. När de sedan börjar i årskurs 3 har de ett instrument. En av skolorna har tre profiler som eleverna kan välja mellan, producent, singer-songwriter och en ”vanlig” profil. Med vanlig profil menas bland annat att eleverna har individuell undervisning i två instrument som de själva valt och att de i ensembleundervisningen får spela låtar i olika genrer. De elever som går producentprofilen har undervisning i sång, gitarr, bas och trummor fördelat under alla tre åren de studerar. I singer-songwriterprofilen har man undervisning i sång och piano eller gitarr. På de två övriga skolorna verkar det vara lite mer anpassat till elevernas prestationer. Om de sköter sig och önskar ett instrument till, utöver det de redan har, löser man det så gott man kan.

5.2 Genreval

Jag ställde en fråga till informanterna om elevernas val av genre och om den skilde sig mellan killar och tjejer. Informanterna A och D sa att det ingår i utbildningen att ha genrekännedom och därför får eleverna testa på de flesta genrer. När eleverna själva fick välja så var det rätt blandat och inte någon genre som spelades mest av tjejerna eller killarna förutom den allra tyngsta rocken som var mer mansdominerad. A nämnde att det var många killar som spelade den allra lugnaste musiken så man kan inte dra några slutsatser om att det är typiskt för något av könen att spela en viss genre. C tog några exempel på de tjejer han undervisar i ensemble och menar att de helst vill spela pop. Han var tydlig med att han inte lägger någon värdering i det, men att den typen av musik inte ställer lika höga krav på instrumentalisten och att dessa tjejer inte är intresserade av att bli tekniskt duktiga.

Ja, men vi vill inte spela detta” och sen så bryr de (tjejerna) sig inte så mycket om någonting annat. Det blir mer den, ”Jag vill göra detta och så skiter jag i det andra”. Killarna kanske är mer så här att om man säger ”ja, men för att fungera som en musiker måste du vara mer bred och du måste kolla in det här” liksom, ”Jaja, ok, ok! (C).

Här tar C upp ett exempel på hur det ungefär kan låta när han presenterar material för eleverna under ensemblelektionerna. Det är viktigt att poängtera att C inte menar att tjejer och killar alltid reagerar på detta sätt utan att dessa kommentarer har förekommit.

B säger också att många tjejer på hennes skola tenderar till att vilja spela pop-låtar medan hon märker ett intresse hos killarna för jazzen.

5.3 Val av instrument

När jag ställde frågan om vad som påverkar elevers val av instrument nämnde alla informanter förebilder. A, B och C nämner bristen på kvinnliga instrumentalister medan D menar på att man i undervisningen glömmer bort att använda sig av dem. Hon nämner dessutom vårt mediasamhälle som speglar musiklivet och väljer ut vilka band som ska synas. D går in lite mer på djupet och menar att valet av instrument bland eleverna påverkas av deras uppväxt och de kulturella traditioner som lever kvar i vårt samhälle. Dessutom är det viktigt hur läraren bemöter sina elever och hur läraren, beroende på om det är en man eller kvinna, inspirerar tjejer respektive killar till att börja spela ett annat instrument (D).

A tycker att trots bristen på kvinnliga förebilder så är det väldigt många tjejer på hans skola som spelar instrument och menar på att de är så pass självständiga att de inte påverkas av media. A fortsätter:

Det finns liksom två trender tycker jag. Dels den här låtskrivartrenden, spela massa instrument, spela in, jobba i studio, producera och då är man inte så specialiserad. Då spelar man en massa instrument. Man spelar trummor, bas, man sjunger bra och spelar keyboard jättebra. Många sådana elever har vi. Sen finns där några stycken som specialiserar sig och blir jättebra på sina grejer och då är det framförallt killar som specialiserar sig på kanske elgitarr eller trummor. De är jättebra och övar stenhårt. Det är inte så vanligt bland tjejer. Där gör man lite olika saker, spelar flera instrument (A).

B har liknande tankar om att killarna tenderar till att ”snöa in” på mer tekniska färdigheter inom deras instrument. De övar länge på till exempel solon och skalor medan tjejerna är mer öppna för all slags musik och instrument och jobbar med att skapa ett eget sound. B tar även upp att tjejer inte vågar välja ett instrument som de uppfattar som mer maskulint. Det beror på att de inte vill sticka ut eller göra bort sig. Man måste vara väldigt stark som tjej och gå sin

egen väg och våga chansa och vara trygg i sig själv för att spela ett instrument som enligt normen är typiskt manligt.

C berättar om en kvinnlig elev som spelar elgitarr och kallar henne för ”typiskt kille” eftersom det är så ovanligt med duktiga tjejer som spelar elgitarr. Hon intresserar sig för genrerna jazz och fusion och vill verkligen bli en duktig instrumentalist. Han avslutar med att han inte hade förväntat sig att denna elev skulle vara så bra.

Alla informanter tycker att fler tjejer spelar instrument idag jämfört med när de började jobba som ensemblelärare och när de själva gick i gymnasiet på musikprogrammet.

Vid frågan om man ska sträva efter att instrumentfördelningen ska vara jämlik mellan killar och tjejer blev det en intressant uppdelning av informanternas svar. A och C (de manliga lärarna) svarade direkt nej på den frågan med förklaringen att man inte kan tvinga eleverna att spela ett visst instrument. Det är viktigare att sträva mot att det anställs fler kvinnliga lärare som undervisar i de instrumenten, men de måste naturligtvis vara duktiga på sina instrument. På det sättet kan man kanske inspirera fler tjejer till att börja spela ett instrument. Musikhögskolan har en viktig roll i detta som utexaminerar musiklärare (A).

C anser inte att det är ett problem om det är färre tjejer än killar som spelar trummor, bas gitarr och piano. Alla, oavsett kön, får spela vad de vill.

B och D (de kvinnliga lärarna) går mer in på hur de försöker få fler tjejer att spela ett instrument. Om det i vissa ensembler finns tre eller fyra sångerskor så borde man som lärare försöka få dem att spela ett instrument. De gånger en instrumentalist är sjuk så är det bra om en av sångerskorna kan hoppa in för dem och att läraren uppmuntrar dem till det (B).

D berättar om hur det gick till när de på hennes skola hade bi-instrumentensemble i början av detta läsår. Bi-instrumentensemble innebär att man spelar på instrument som man vanligtvis inte brukar spela.

Då var det återkommande att tjejerna stod och inte hade något att göra. Vissa tjejer var ju där och sa, ”Jag ska spela det här!”, och verkligen såg till att de fick göra det, men det var majoriteten av tjejerna som stod där och, ”Oj, nä, jag vet inte...ah, nu hann jag inte ta basen denna gången heller”, vilket jag försökte då pusha på. Jag var verkligen medveten, jag struntade nästan i allt annat. Jag försökte backa upp de här tjejerna istället (D).

5.4 Elevernas förhållningssätt till manligt och kvinnligt

Jag ställde en fråga om hur eleverna förhåller sig till manligt och kvinnligt i samband med att de musicerar. Det kan vara en svår fråga att besvara eftersom den inbjuder till att kategorisera och dela upp, något man egentligen vill undvika, vissa beteendemönster i ett manligt och ett kvinnligt fack.

Vissa tjejer sitter och petar, så att säga, bara på instrumentet liksom. Man får verkligen pusha dem att ta i lite, men sen å andra sidan finns det killar, alltså jag har flera killar som jag har i gitarr som gör precis likadant (C).

Alltså det finns ju tjejer som inte säger något, men det finns killar som inte säger något heller. Det har mycket med personlighet att göra tycker jag (B).

C och B börjar med att uttrycka sig, med en viss självklarhet, om hur tjejerna ibland betar sig inom ensembleverksamheten, men avslutar med att nämna att även killarna kan bete sig på detta vis.

Killar kan ha högre tolerans för när de spelar fel och spelar även om de inte är lika duktiga som en klasskamrat till exempel. Tjejer har högre krav och på detta sätt kanske håller tillbaka sig själva. A menar att dessa tendenser kan förekomma, men att han inte upplever dem på sin arbetsplats. Däremot tycker A att det är tuffare för kvinnor i yrkeslivet som musiker. Det är svårare för kvinnor, i konkurens med männen, att slå sig fram.

Enligt B jämför sig tjejer ofta med varandra och om en tjej är duktig reagerar andra tjejer genom att trycka ner, istället för att uppmuntra henne. Ofta beror det på avund och kan leda till att många tjejer inte vågar sticka ut. Man håller sig till normen och alla de outtalade regler om hur man ska bete sig.

Under tre av intervjuerna började vi diskutera rena tjejensembler och om det är bra eller dåligt. C har undervisat mycket innan han började på sin nuvarande arbetsplats. Han tog upp att han aldrig undervisat en ensemble där det varit blandat killar och tjejer förrän nu på hans nya arbetsplats. Ibland har han haft ensembler där en tjej har medverkat, men då har hon sjungit. B berättade om en ensemble hon undervisade i som bestod av endast tjejer. Hon hade sett fram emot att undervisa denna grupp, men det blev inte som hon hade väntat sig. Tjejerna var otrevliga mot varandra och det rådde en tryckt stämning under lektionerna. B tror att det beror på tjejernas rädsla för att göra fel och att de skyddar sig själva genom att trycka ner andra i ensemblen. Nu har B en annan ensemble bestående av nästan bara tjejer och det funkar väldigt bra.

A nämner några tjejer som har valt att bilda en grupp.

...en grupp tjejer som vill göra ett projektarbete i trean där de startar en grupp med bara tjejer, de ska skriva musiken och de ska spela in den när de går inspelningskursen för mig. Och drivkraften där är att de känner att de vill visa att tjejer kan. De vill visa det som en sorts manifestation på något sätt att de känner så (A).

5.5 Genusdiskussioner

Jag avslutade intervjun med frågan:

Diskuterar du och dina arbetskamrater frågor som rör genus kopplat till elevernas musicerande?

C och D svarade rätt snabbt nej på den frågan, men fortsatte med att de inte har jobbat länge på sin arbetsplats. D fortsatte sedan med att berätta om ett tillfälle då sångeleverna hade samlats till en masterclass.

Det blev en väldigt het diskussion mellan pojkarna och flickorna. Det var en kille, han blev lite upprörd, milt irriterad för att han alltid får den här stämpeln att han är en kille då och då är han tuffare och tar för sig på ett annat sätt osv. Han menade att det inte alltid behöver vara så.

D hade hoppats på att de hade kunnat fortsätta denna diskussion men att tiden inte räckte till. Hon funderar på att ge ett förslag om att anordna en form av genusdag, men menar att det är ett känsligt laddat ord och att man kanske ska kalla det något annat än just genusdag.

B berättar om att hon pratat med sina kollegor om hur viktigt hon tycker det är att eleverna kan behärska fler instrument och syftar då mest på tjejerna som sjunger. Hon har tagit upp att hon tycker det är bra att pressa dem lite så att de lättare hänger med på ensemblelektionerna

och inte känner sig underlägsna. När jag frågade B hur hennes kollegor reagerade på hennes åsikter svarade hon: ”Jag tror att de flesta av oss är medvetna om det, men jag tror att många låter det vara som det är också.”

5.6 Kvinnlig och manlig lärare

Även om mina frågor var inriktade på elevernas musicerande i förhållande till genus så tog de flesta informanterna upp problem som kan uppstå beroende på om man är en manlig eller kvinnlig lärare.

Det ligger nog lite mer respekt i min manliga kollega faktiskt alltså från mina elever gentemot honom. Jag tycker ändå att tjejerna respekterar mig lite bättre än vad killarna gör apropå spela på instrumenten när man försöker säga något osv, men jag vill inte dra alla över en kant och säga alla tjejer lyssnar när jag försöker säga något och att alla killar spelar när jag försöker säga något (D).

D berättar om att hon har försökt uppmuntra sin manliga kollega till att se problemet med att tjejerna inte tar för sig på ensemblelektionerna. Hon upplevde att han inte tog henne på allvar och att han själv var väldigt bra på att ta för sig under lektionerna. Vidare berättar D om en situation då hon på egen hand skulle förbereda inför sin första ensemblelektion på den nya arbetsplatsen.

Och det har tagit mig jäkligt hårt måste jag erkänna, att jag som ny ska ha superkoll på just den här anläggningen och hur den är kopplad. Då hamnar jag genast i den ”brudpositionen” att ”jag är tjej, jag har inte koll på detta” (D).

B berättar om att hon upplever att hennes manliga kollegor får mer respekt av eleverna och att hon tror att det beror i första hand på att de är män, men kanske även på grund av hennes osäkerhet.

Det kanske beror på mig. Jag är ingen fantastisk gitarrist till exempel. Vi har ju många ensemblelärare som verkligen är sologitarrister, men jag kan ju spela hyfsat bas och trummor, keyboard och har en idé om hur vi ska jobba och så (B).

Jag nämnde tidigare att B hade haft en ensemble med endast tjejer och att det inte fungerade så bra. B började under intervjun fundera över hennes roll i den rådande stämningen.

Undrar vad som hade hänt om det hade varit en manlig lärare. Hade de pressat mig på samma sätt som om det hade varit en manlig lärare. Plötsligt blev det lite negativt att vara en kvinnlig lärare. Jag blev liksom en mamma som de skulle sätta sig upp emot. Jag fick en mammaroll och det har jag känt många gånger i ensembler att ”du ska inte komma och säga till mig” liksom. Det är lättare kanske med en manlig lärare (B).

A berättar om det negativa i att vara en manlig lärare och menar att det kan vara känsligt när man har enskild undervisning som manlig lärare och undervisar tjejer. Man jobbar nära och fysiskt genom att till exempel rätta till händer som håller instrumentet fel. Vissa kvinnliga elever kan tycka det är jobbigt och det är svårt för en manlig lärare att avdramatisera dessa situationer (A).

6. Resultatdiskussion

I följande kapitel kommer jag, utifrån mina resultat, göra en analys kopplat till de teorier som presenterats i kapitel tre. Mina forskningsfrågor, ”*Hur ser lärarna på förhållandet mellan genus och val av instrument inom pop- och rockgenren?*” och ”*Hur kan lärare i musik, med sina idéer om manligt och kvinnligt, skapa möjligheter och hinder i undervisningen?*”, kommer att ligga som grund för de slutsatser som mitt arbete leder till.

Som tidigare nämnts i Metodkapitlet så var tanken inledningsvis att endast utföra en enkätundersökning. Anledningen till att enkäterna inte räckte som underlag för min undersökning var för att svaren på frågorna inte gav tillräckligt med information. Eftersom jag formulerade frågorna innan jag blivit tilldelad en handledare saknade jag den kunskap som behövs för att skapa en korrekt utförd enkät.

Många i min omgivning har reagerat negativt när jag har förklarat att mitt arbete är inriktat på genus. Ordet genus verkar ha blivit utnött och uttjat vilket är synd. Det kan innebära att vi missbrukar ordet eller att det är många som inte förstår den riktiga innebörden av genus. Genus innebär bland annat uppfattningar, normer och idéer om kön och det sociala och kulturella kön en människa formas till (Hedlin, 2006).

Trots mina upplevelser finns det människor som kämpar för att alla, oavsett kön, ska ha lika rättigheter och skyldigheter. Alla fyra informanter vittnar om en stor förändring i instrumentfördelningen mellan killar och tjejer sen de började arbeta som musiklärare eller studera musik.

Davies (2003) skriver om hur barnet formas till en individ och hur den sociala strukturen i samhället påverkar pojkar och flickor till att välja en viss väg i livet. Lilliestam (2006) tar också upp detta och lägger till att många gånger uppfattas det manliga beteendet som normgivande och självklart. Detta kan appliceras på barnens val av instrument. Enligt Abeles och Porter (1978) har föräldrarna en stor betydelse för vilket instrument deras barn börjar spela beroende på om de har en son eller dotter. Det var bara D som kom in på det spåret när hon tog upp barnets uppväxt och de kulturella traditioner som råder i samhället och hur de påverkar barns val av instrument i framtiden. A, B och C talar om förebildernas betydelse i val av instrument. Många kvinnliga musiker tas inte upp i musikhistorien (Lilliestam, 2006) och D tar upp det faktum att man ofta glömmer bort att nämna kvinnliga musiker i musikundervisningen. Det kan förvåna mig eftersom det, efter andra halvan av 1900-talet fram till idag, har funnits gott om kvinnliga instrumentalister. Det var nästan endast män som satt på de viktiga posterna inom popmusikbranschen i mitten av 1900-talet och de kvinnor som ville slå igenom fick göra det på männens villkor (Malmström, 1996). A och D har samma tankar och går in på hur mediasamhället speglar musiklivet och att kvinnor i konkurrens med männen har svårare för att slå sig fram.

Ett enkelt sätt för en lärare att inspirera sina elever till att testa ett nytt instrument eller en ny genre är att presentera ett brett spektrum av förebilder. Jag minns själv musikundervisningen när jag studerade på musikprogrammet och det var väldigt sällan en lärare gav tips om ett band med musicerande tjejer. A och C svarade nej på frågan om man ska sträva efter att instrumentfördelningen är jämlik mellan killar och tjejer. De menar att man inte kan tvinga elever att välja ett instrument. Istället för att se tvång som den enda utvägen så kan man börja med små medel som att ta upp både kvinnliga och manliga musiker under lektionerna.

Något intressant som A nämner är att man borde sträva efter en jämn fördelning mellan manliga och kvinnliga lärare och syftar på Musikhögskolan som utexaminerar musiklärare varje år. Under min utbildning på Musikhögskolan i Malmö har det inte funnits kvinnliga gitarrlärare, trumlärare eller baslärare. Däremot har det funnits manliga sångpedagoger och kvinnliga pianolärare, men de har varit få. Majoriteten av ensemblelärarna har varit män. Jag har själv endast haft en kvinnlig ensemblelärare under de fyra och ett halvt åren jag studerat. Det hade varit intressant att undersöka vad denna uppdelning beror på för när man mätte musikalisk förmåga hos pojkar och flickor fann man inte någon säkerställd skillnad (Shuter-Dyson & Gabriel, 1981). Förändras barnens musikaliska förmåga när de blivit vuxna eller är det samhällets normer som påverkar? Beror det på saknad av intresse hos tjejerna till att vidareutveckla sitt musicerande?

Greens (1997) undersökning av lärarnas tänkande kring elevers musicerande visade att lärarna hade en tendens att behandla killar och tjejer olika. Under intervjuerna upplevde jag en viss tendens till särskiljning bland informanter, men den var omedveten. C berättade om en kvinnlig elev till honom som var en riktigt duktig gitarrist. Han sa att hon spelar som en kille och den jämförelsen innebär att egentligen är det endast killar som spelar så bra med undantag för henne. Det kan göras en tydlig koppling till genussystemets andra logik där mannen anses vara normen (Hirdman, 2007). C menade naturligtvis bara väl i denna beskrivning, men istället för att säga att hon spelar som en kille bör det fokuseras på att hon spelar bra.

Enligt B krävs det mycket för att en tjej ska våga gå sin egen väg och till exempel spela ett instrument som enligt normen anses vara typiskt manligt. De är rädda för att göra bort sig eller sticka ut. Detta tar även Karlsson (2002) upp och menar att det beror på deras rädsla för att vännerna ska reagera negativt. B tycker att tjejer ibland, istället för att uppmuntra sina tjejkompisar, trycker ner dem när de till exempel spelar fel. A tycker att killar har en högre tolerans för när de spelar fel och spelar även om de inte är lika duktiga som klasskompisen. Jag funderar på om tjejer konkurrerar mer med varandra än vad killar gör och vad det i så fall beror på. Majoriteten av informanterna upplever att tjejer ställer högre krav på sig själva, men behöver det innebära att de "tävlar" med varandra? Detta yttrade sig även under D:s biinstrumentensemble då tjejerna inte "hann" ta ett instrument som de senare skulle spela under lektionen. Jag kan känna igen den rädslan hos mig själv från den tiden då jag gick på gymnasiet och även under min tid på musikhögskolan. Det var en rädsla för att göra bort mig och att klasskamraterna skulle tycka att jag var dålig på till exempel gitarr eller trummor. Att inte framstå som en dålig musiker var och är viktigare än att försöka spela ett instrument som jag inte riktigt behärskar.

Enligt reportaget "En riktig man är dålig i skolan" (Ax, 2009) har flickor oftast bättre betyg än pojkar i skolan. Detta kan kopplas till informanternas syn på de krav tjejer har på sig själva. Idag söker man in på musikprogrammen med betyg och inte genom att utföra ett spelprov vilket A anser gynna tjejerna. Efter intervjun med A började vi diskutera varför det gick fler tjejer än killar på musikprogrammet där han arbetar. Han tog upp killarnas dåliga betyg från högstadiet i jämförelse med tjejernas, som var mycket bättre, och menade att musikprogrammet på hans arbetsplats går miste om många duktiga manliga musiker. Ett sätt att undvika detta kan vara att eleverna söker in på både betyg och genom att utföra ett spelprov. Betygen och spelprovet ska då utgöra vardera 50 procent av de totala intagningspoängen.

Både A och C tog upp ensembler bestående av endast tjejer. C har nästan endast undervisat grupper som har varit uppdelade i rena kill- eller tjejensemblar och A nämner ett antal tjejer på skolan som har bildat en egen ensemble. Hur kommer det sig att tjejer ibland endast vill

musicera med andra tjejer? Tjejerna som A berättade om ville manifesteras att de är lika duktiga musiker som killar. Enligt Kruse (2002) så beror det på att tjejer och killar har olika musikaliska intressen och beter sig olika när de musicerar ihop. Kruse nämner specifikt tjejers intresse för texter och killars intresse för det tekniska. Dessa skillnader kan vara anledningen till att det startas många olika verksamheter som inriktar sig på tjejers musicerande.

- ”Everterpe Kvinnor i musik – Stockholm” är en ideell förening vars mål är jämställdhet inom det svenska musiklivet.
- Ladyfest Göteborg är ett projekt vars syfte är att använda aktivt jämställdhetsarbete inom konst- och kultursektorn till att stärka nätverk, skapa plattformar, handleda, utbilda och informera andra aktörer.
- Popkollo är ett musikläger för tjejer där de får möjlighet att musicera tillsammans med andra tjejer.

Det här är bara några få exempel på engagemang i kvinnors musicerande. Det är viktigt att dessa engagemang offentliggörs så att fler likande projekt startas och fler tjejer får vetskap om deras existens. Jag kan dock tycka att det hade varit bra med sådana verksamheter som riktar sig till både killar och tjejer. Att killar och tjejer har olika intressen och områden i musicerandet som de är duktiga på borde inte leda till en uppdelning i gruppbildandet. Det ultimata hade varit om de istället drog nytta av varandras kunskaper och olikheter.

Enligt observationsundersökningar av klassrumsundervisning (Ganetz, 1991) ger lärare pojkar mer uppmärksamhet än flickor. Det var inget jag fick intrycket av att informanterna gör, men samtidigt kan man inte dra slutsatsen att det inte förekommer. För att få ett trovärdigt svar på om detta förekommer även idag krävs en ny observationsundersökning. Däremot tar B upp att vissa elever bemöter lärare på olika sätt beroende på om de är män eller kvinnor. Hon upplever att hennes manliga kollegor får mer respekt utav eleverna och tror att det kan bero på att de behärskar vissa instrument bättre än vad hon gör. Jag upplevde själv under min studietid att mina manliga lärare gillade att imponera på oss elever genom att ofta visa på instrumenten hur vi kunde spela, något som D även nämner. Är det så att manliga musiklektörer har ett större behov av att framhäva sig jämfört med kvinnliga lärare? Jag vill inte dra den slutsatsen, men menar att det har förekommit. Men det är inte bara kvinnliga lärare som upplever att eleverna bemöter dem annorlunda. Det kan ibland vara jobbigt som man att undervisa unga tjejer individuellt eftersom fysisk kontakt, som ibland krävs, kan uppfattas fel av eleven och kännas jobbigt. Detta kan leda till att undervisningen blir sämre för tjejerna eftersom läraren inte kan slappna av på samma sätt som om det hade varit en manlig elev.

Killar spelar oftare de hårdare rockgenrerna (Ganetz, 1991) och A håller med om detta, men säger att det är den enda skillnaden i genreval mellan killar och tjejer på den skola han undervisar. B och D upplever att många tjejer vill spela pop och det kan bero på att den genren oftast är mjukare och lättare för tjejerna att ta till sig (Ganetz, 1991). Traditioner spelar en stor roll i genreval, för hur ofta ser man en kvinnlig utövare av death metal? Det är därför bra att genrekännedom är ett av målen för ensemblekursen och att eleverna på detta sätt har möjlighet till att testa på de flesta genrer.

Slutsats

Efter att ha sammankopplat analysen av resultaten och diskussionen med min forskningsfråga kom jag fram till följande.

Något att ta hänsyn till är att undersökningen endast omfattar fyra intervjuer och kan innebära att fler intervjuer hade lett till ett annat resultat. Däremot var det intressant att det är en relativt stor skillnad på hur de manliga och kvinnliga informanterna förhåller sig till genus i undervisningssammanhang. Efter att ha utfört enkätundersökningen framkom att många tjejer spelar instrumenten trummor, bas, gitarr och piano, men det var bara på en av totalt åtta skolor som majoriteten av instrumentalisterna var tjejer. De manliga informanterna såg inte detta som något problem eftersom eleverna gör sina instrumentval på egen hand. Däremot tyckte A att man skulle sträva efter att anställa fler kvinnliga lärare för att inspirera tjejer till att börja spela ett instrument. Det jag upplever som ett problem är om anledningen till uppdelningen beror på att det alltid sett ut så. Traditioner som härstammar från en syn på att kvinnor inte kan eller får utöva ett instrument är fel och borde göras något åt. De kvinnliga informanterna är mer engagerade och har idéer om hur tjejerna kan aktiveras under ensemblelektionerna. En av idéerna är att aktivera sångerskorna, och även sångarna, på ensemblelektionerna genom att låta dem spela ett kompinstrument. Det är ett bra sätt att förenkla även gehörs- och teorilektionerna för sångerskorna/sångarna. På samma sätt kan man göra med instrumentalisterna genom att be dem sjunga stämmor under ensemblelektionerna. Biinstrumentensemble är också ett bra alternativ för att aktivera alla elever under lektionen och borde ingå i ensemblekursen som den gör på D:s arbetsplats. Det är en möjlighet för alla elever att spela trummor, bas, gitarr och piano. Genom att under lektionen anteckna vilket instrument varje elev har spelat kan man se till att de prövar på alla instrument. Detta är ett enkelt sätt att bredda elevernas instrumentkunskap. Ett annat sätt att inspirera eleverna på är att, som nämnts tidigare, presentera både manliga och kvinnliga musiker i undervisningen.

Det finns inga tvivel hos mig om att informanterna är bra lärare som vill ge sina elever en god undervisning. Att ha en medvetenhet om hur man lär ut den kunskap man besitter och hur man bemöter elever är en lång process som kräver ständig reflektion. Utifrån de resultat min undersökning lett till bör man utgå ifrån lärarnas sätt att bemöta varandra och samarbeta beroende på om de är män eller kvinnor innan man för över det till eleverna. Det är viktigt att skolorna lägger ner tid på till exempel möten eller kurser för lärare där de tar upp jämställdhets- och genusfrågor. Detsamma kan göras för eleverna genom workshops och andra projekt där man till exempel inriktar arbetet på samarbete och medvetenheten om sitt eget bemötande av andra beroende på deras kön.

Jag ska bli lärare och kommer att arbeta med barn och ungdomar som spelar och sjunger. Som lärare bör man vara medveten om innebörden av ordet jämställdhet. För att mina framtida elever ska kunna vara kritiska mot de normer som byggs upp i samhället och, i mitt fall, i skolorna bör jag iaktta mitt eget sätt att bemöta dem och fundera över om jag gör skillnad på vad som anses vara typiskt kvinnligt och manligt. Det är viktigt för mig att även arbeta med att den enskilde eleven får syn på sin egen bild av kvinnligt och manligt. Detta för att eleven, utifrån egna medvetna val, ska kunna verka för jämställdhet. Jag har under min tid som lärarstudent stött på lärare som anser att de är så jämställda i sitt tänkande att de inte behöver fundera över hur de lägger upp sin undervisning. Detta anser jag vara fel eftersom vi arbetar med den enskilde elevens bild av vad som anses vara kvinnligt och manligt.

Framtida undersökningar

Den här undersökningen har lett till nya frågor som väcker ett intresse hos mig.

- Hur många män respektive kvinnor undervisar i ensemble på gymnasieskolor?
- Hur många män respektive kvinnor utexamineras från Musikhögskolorna i Sverige efter att ha studerat till ensemblelärare?

- Hur många manliga respektive kvinnliga ensemblelärare jobbar på Musikhögskolorna i Sverige?

Under intervjun med A kom vi in på Musikhögskolornas betydelse för en jämställd musikundervisning. Det hade varit intressant och ta reda på hur många elever som tas in varje år på Musikhögskolornas lärarutbildning, vilka instrument de spelar och hur instrumenten är uppdelade mellan könen. Dessutom är det intressant och titta på hur många manliga respektive kvinnliga lärare som är anställda på Musikhögskolorna och vilka ämnen de undervisar i.

Referenser

Litteratur

Abeles, Harold F & Porter, Susan Yank (1978). *The sex-stereotyping of musical instruments*. Journal of Research in Music Education. Vol.90, 94 – 101.

Davies, Bronwyn (2003). *Hur flickor och pojkar gör kön*. Stockholm: Liber.

Ganetz, Hillevi (1991). *Om unga kvinnor – Identitet, kultur och livsvillkor*. Lund: Studentlitteratur.

Green, Lucy (1997). *Music, gender, education*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hedin, Östen (1984). *Kvinnor i rockhistorien – Biografiska och diskografiska data om några av de mest betydande kvinnliga artisterna och grupperna från Etta James till Belle Stars*. Stockholm: Ordfront.

Hedlin, Maria (2006). *Jämställdhet – en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber.

Hirdman, Yvonne (2001). *Genus – om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber.

Hirdman, Yvonne (2007). *Gösta och genusordningen – Feministiska betraktelser*. Stockholm: Ordfront.

Karlsson, Maria (2002). *Musikelever på gymnasiet estetiska program – En studie av elevernas bakgrund, studiegång och motivation*. Lunds Universitet. Musikhögskolan i Malmö.

Kruse, Holly (2002). *Gender*. I B. Horner och T. Swiss (red.). *Popular Music and Culture: New Essays on Key Terms*. New York: Blackwell.

Lilliestam, Lars (2006). *Musikliv – Vad människor gör med musik – och musik med människor*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag.

Malmström, Dan (1996). *Härligt, härligt men farligt, farligt – Populärmusik i Sverige under 1900-talet*. Stockholm: Natur och kultur.

Nihlén, Johanna & Nilsson, Sara (2006). *Genusboken*. Liber.

Patel, Runa & Davidson, Bo (2003 upplaga 3). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Shuter-Dyson, Rosamund & Gabriel, Clive (1981). *The psychology of musical ability*. London: Meuthuen.

Thomsson, Heléne (2002). *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Öhrström, Eva (1989). *Kvinnors Musik*. Utbildningsradion, Svenska Rikskonsertter.

Internetreferenser

Sofia Ax (2009). *En riktig man är dålig i skolan*. Reportage.
<http://www.skolverket.se/sb/d/2808/a/17683>

2009-11-13 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/konnotation>

2009-11-14 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/genus/181336>

2009-11-14 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/jamstalldhet>

Evterpe. www.evterpe.se

Ladyfest. www.ladyfest.se

Popkollo. www.popkollo.se

Skolverket. www.skolverket.se

http://content.monster.se/6404_SV_p2.asp. Källa: Krauthammer International & tidningen Företagsvärlden

Styrdokument

Lpf 94, Läroplan för de frivilliga skolformerna (2009). Stockholm: Fritzes.

Estetiska programmet – Program mål, kursplaner, betygskriterier och kommentarer (GY 2000:5). Stockholm: Fritzes.

Skollagen (SFS 1985:1100)

Bilagor

Bilaga 1 innehåller den enkät som skickades via e-post till ansvariga för de estetiska programmen på gymnasieskolor runt om i Skåne. Bilaga 2 innehåller de frågor som jag använde mig av vid mina fyra intervjuer. Under intervjuerna tillkom några följdfrågor, men eftersom de varierade finns de inte med i bilagan.

Bilaga 1

Enkätundersökning

Mitt namn är Daiana Corduneanu och jag är student på Musikhögskolan i Malmö. Jag utbildar mig till sångpedagog och ensemblelärare på rocklinjen. Jag ska nu påbörja mitt examensarbete som kommer att behandla frågor kring ämnet: ***Kvinnliga instrumentalister inom genren pop/rock.***

Jag är intresserad av antalet kvinnor och män som spelar instrumenten trummor, bas, gitarr och piano inom pop- och rockgenren. Om det är svårt att precisera sig så är jag tacksam för siffrorna överlag, oavsett genreinriktning. Det går även bra med uppgifter om alla musikstuderandes huvudinstrument.

Hoppas ni har möjlighet att ta er tid till denna undersökning eftersom det är viktiga frågor att fundera på och diskutera.

Frågor:

1. Hur många elever totalt studerar på musikprogrammet?

Svar:

2. Hur många kvinnor respektive män har trummor, bas, gitarr och piano som huvudinstrument?

Svar:

3. Om resultatet visar att majoriteten av eleverna som spelar dessa instrument är män:

- Vad tror ni att det beror på?

Svar:

Fortsätter på nästa sida

- På vilket sätt kan man inspirera fler kvinnor att spela dessa instrument?

Svar:

Tack för att ni tog er tid att svara på dessa frågor! Om ni har några funderingar så går det bra att ringa eller skicka e-post till mig.

Med vänliga hälsningar

Daiana Corduneanu
Musikhögskolan i Malmö
Lunds Universitet

Bilaga 2

Intervjufrågor

- Jag presenterar det totala antalet elever på det estetiska programmet, inriktning musik och fördelningen mellan killar och tjejer på instrumenten trummor, bas, gitarr och piano. Vad spelar/sjunger de övriga?
- Inom vilka kurser har eleverna möjlighet till instrumentundervisning?
- Är det möjligt för eleverna att välja flera instrument under utbildningen? Stämmer i så fall de andra valen med procentsatserna jag tidigare nämnde?
- I vilka genrer spelar de tjejer som valt trummor, bas, gitarr och piano? Är det någon genre som överväger?
- Ser du någon skillnad i genrerval mellan killar och tjejer?
- Vad tror du påverkar ungdomars val av instrument?
- Är det samma faktorer som påverkar killar och tjejer i deras val av instrument?
- Är ni med och påverkar elevernas val av instrument/sång?
Om ja, på vilket sätt?
Om nej, varför inte?
- Hur länge har du arbetat som lärare på gymnasiet?
Hur ser valet av instrument och genrer ut, i förhållande till genus, idag jämfört med när du började arbeta på gymnasiet.
- Anser du att det är eftersträvansvärt att lika många killar som tjejer spelar trummor, bas, gitarr och piano- inom pop/och rockgenren?
Varför - Varför inte?
Har du samma tankar vad gäller könsfördelning inom andra genrer?
- Hur förhåller sig dina elever till manligt och kvinnligt i samband med att de musicerar?
- Diskuterar du och dina arbetskamrater frågor som rör genus kopplat till elevernas musicerande?
Om nej- Orsak?
Om ja, på vilket sätt?